

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMO, PAVEDANT UAB „TVARKYBA“ IR UAB „EIŠIŠKIŲ KOMUNALINIS ŪKIS“ EKSPLOATUOTI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMĄ, ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2014 m. gruodžio 18 d. Nr. 2S-15/2014
Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2014 m. gruodžio 18 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl Šalčininkų rajono savivaldybės (toliau – taip pat ir Savivaldybė) sprendimo, pavedant UAB „Tvarkyba“ (juridinio asmens kodas 174907725) ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ (juridinio asmens kodas 174992914) (toliau – taip pat ir Bendrovės) eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Tyrimas dėl Šalčininkų rajono savivaldybės sprendimo, pavedant UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams pradėtas Konkurencijos tarybos 2014 m. vasario 4 d. nutarimu Nr. 1S-15/2014¹, gavus UAB „Ecoservice“ (toliau – taip pat ir Pareiškėja) prašymą² nustatyti, ar Savivaldybės tarybos 2013 m. rugpjūčio 29 d. sprendimas Nr. T-869 „Dėl pavidimo įdiegti ir eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą“ (toliau – 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimas Nr. T-869)³ nepažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų.

1. Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema ir Savivaldybės sprendimai parenkant komunalinių atliekų tvarkytojus

(3) UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ yra Savivaldybės valdomos Bendrovės, kurių 100 proc. akcijų priklauso Savivaldybei⁴.

(4) Savivaldybės taryba 2012 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T-341 „Dėl pavidimo eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą“ (toliau – 2012 m. vasario 21 d. Sprendimas Nr. T-341)⁵ pavedė:

- (a) UAB „Tvarkyba“ eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Dieveniškų, Poškonių, Akmenynės, Turgelių, Jašiūnų, Baltosios Vokės, Gerviškų ir Šalčininkų seniūnijose;
- (b) UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ – eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Butrimonių, Dainavos, Kalesninkų, Pabarės, Eišiškių seniūnijose.

¹ bylos I tomas, 97-98 lapai.

² bylos I tomas, 1-84 lapai.

³ bylos I tomas, 38 lapas.

⁴ bylos I tomas, 39-50 lapai

⁵ bylos I tomas, 132 bylos lapas.

(5) 2013 m. kovo 13 d. Savivaldybė kreipėsi į Viešųjų pirkimų tarnybą su prašymu leisti vykdyti pirkimą Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje numatytu (vidaus sandoriu) būdu. Viešųjų pirkimų tarnyba 2013 m. birželio 19 d. rašte Nr. 4S-2767⁶ sutiko, kad Savivaldybės administracija sudarytų su Bendrovėmis vidaus sandorius.

(6) 2013 m. rugpjūčio 29 d. Savivaldybės taryba priėmė Sprendimą Nr. T-869⁷, kuriuo:

- (a) 1 punktu nusprendė pavesti UAB „Tvarkyba“ įdiegti ir eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (t. y. vykdyti komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymo paslaugas) Dieveniškų, Poškonių, Akmenynės, Turgelių, Jašiūnų, Baltosios Vokės, Gerviškų ir Šalčininkų seniūnijose, sudarant paslaugos teikimo sutartį su Savivaldybės administracija;
- (b) 2 punktu nusprendė pavesti UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ įdiegti ir eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (t. y. vykdyti komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymo paslaugas) Dainavos, Kalesninkų, Pabarės, Eišiškių seniūnijose, sudarant paslaugos teikimo sutartį su Savivaldybės administracija;
- (c) įgaliojo Savivaldybės administracijos direktorių pasirašyti sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemos įdiegimo ir eksploatavimo paslaugų teikimo (t. y. vykdyti komunalinių atliekų surinkimo (tam tikrose teritorijose) iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymo paslaugas) su UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ 3 metų laikotarpiui;
- (d) pripažino Savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 21 d. Sprendimą Nr. T-341 netekusiu galios.

(7) 2013 m. rugsėjo 27 d. su UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ buvo sudarytos sutartys Nr. GS (7.83)-309 ir atitinkamai Nr. GS (7.83)-310 dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugų teikimo (toliau – Sutartys)⁸.

(8) Sutarties su UAB „Tvarkyba“ 3 punktu šiai bendrovei pavesta teikti viešąsias paslaugas – eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos elementus, tai yra atlikti Savivaldybės atliekų sistemos operatoriaus funkciją sutartyje nustatytoje teritorijoje. Remiantis Sutarties 4.1 punktu, bendrovė šias paslaugas teikia Šalčininkų rajono Dieveniškų, Poškonių, Akmenynės, Turgelių, Jašiūnų, Baltosios Vokės, Gerviškų ir Šalčininkų seniūnijose.

(9) Sutarties su UAB „Tvarkyba“ 8.1. punkte numatyta, kad ši sutartis įsigalioja nuo jos pasirašymo dienos ir galioja iki 2013 m. gruodžio 31 d. Remiantis 8.2 punktu, jeigu pasibaigus terminui nei viena šalis nepareiškia apie savo pasitraukimą, tai ši sutartis automatiškai pratęsiama vieneriems metams.

(10) Sutarties su UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ 3 punktu šiai bendrovei pavesta teikti viešąsias paslaugas – eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos elementus, tai yra atlikti Savivaldybės atliekų sistemos operatoriaus funkciją sutartyje nustatytoje teritorijoje. Remiantis Sutarties 4.1 punktu, bendrovė šias paslaugas teikia Šalčininkų rajono Eišiškių, Kalesninkų, Dainavos, Pabarės, Butrimonių seniūnijose.

(11) Sutarties su UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ 8.1 punkte numatyta, kad ši sutartis įsigalioja nuo jos pasirašymo dienos, galioja iki 2014 m. gruodžio 31 d. Remiantis 8.2 punktu, jeigu pasibaigus terminui nei viena šalis nepareiškia apie savo pasitraukimą, tai ši sutartis automatiškai pratęsiama vieneriems metams.

(12) Konkurencijos taryba 2014 m. sausio 1 d. raštu Nr. (2.16-25) 6V-6⁹ paprašė Savivaldybės nurodyti motyvus, lėmusius Sutarčių su Bendrovėmis sudarymą neskelbiant konkurso ar kitos konkurencingos atrankos procedūros. Be to, buvo paprašyta pateikti informaciją, ar prieš pasirašydama Sutartis su Bendrovėmis Savivaldybė analizavo situaciją rinkoje, ir, ar buvo nustatomas kitų ūkio subjektų, galinčių teikti atitinkamas paslaugas, buvimas.

⁶ bylos I tomas, 139-140 lapai.

⁷ bylos I tomas, 38 lapas.

⁸ bylos I tomas, 110-115 lapai.

⁹ bylos I tomas, 87-88 lapai.

(13) Savivaldybė Konkurencijos tarybai nurodė¹⁰, kad kuriant atliekų turėtojų duomenų bazę, buvo patikrinta, su kokiais ūkio subjektais, teikiančiais komunalinių atliekų surinkimo bei išvežimo paslaugas Šalčininkų rajono geografinėje rinkoje, gyventojai ir organizacijos yra sudarę sutartis. Savivaldybės teigimu, kitų ūkio subjektų, teikiančių tokio pobūdžio paslaugas, išskyrus Bendroves, nebuvo nustatyta. Be to, Savivaldybė pažymėjo, jog Viešųjų pirkimų tarnyba leido sudaryti vidaus sandorius su Bendrovėmis.

(14) 2014 m. birželio 12 d. rašte Nr. S(5.23)-1556¹¹ Savivaldybė taip pat nurodė, jog 2013 m. gegužės 14 d. informacija apie komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugų tiekėjų atranką Šalčininkų rajono savivaldybėje buvo paskelbta Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS) patalpintame skelbime apie vidaus sandorius dėl komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymo.

(15) 2014 m. liepos 11 d. raštu Nr. S-1802¹² Savivaldybė informavo Konkurencijos tarybą, jog Sutartis su UAB „Tvarkyba“ yra automatiškai pratęsta vieneriems metams (t. y. iki 2014 m. gruodžio 31 d.).

(16) Pareiškėja ir UAB „Ekonovus“¹³ Konkurencijos tarybą informavo, kad būtų suinteresuotos dalyvauti atliekų tvarkymo paslaugų teikėjo Šalčininkų rajono savivaldybėje parinkimo konkurse ar kitoje konkurencingoje procedūroje, jei tokia būtų organizuojama.

2. Tyrimo išvados bei Pareiškėjos, Savivaldybės ir UAB „Tvarkyba“ atsiliepimai dėl jų

(17) Tyrimo metu nustatytos aplinkybės ir padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Viešųjų subjektų priežiūros skyriaus 2014 m. rugsėjo 17 d. pranešime apie atliktą tyrimą Nr. 5S-15/2014 (toliau – Pranešimas)¹⁴.

(18) Pranešime padaryta išvada, kad Savivaldybė, be konkurencingos procedūros savo kontroliuojamoms Bendrovėms pavedė eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, suteikė joms išimtines teises bei privilegijavo jas kitų ūkio subjektų atžvilgiu. Atsižvelgus į tai, pranešime padaryta išvada, kad tokiu būdu Savivaldybė galėjo pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnį.

(19) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Savivaldybė, UAB „Tvarkyba“, UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ ir Pareiškėja buvo supažindinti su tyrimo išvadomis, informuotos apie galimybę susipažinti su bylos medžiaga bei pateikti savo nuomonę dėl tyrimo išvadų¹⁵.

(20) Savivaldybė ir UAB „Tvarkyba“ raštu pateiktuose 2014 m. spalio 23 d. ir 2014 m. lapkričio 21 d. paaiškinimuose dėl tyrimo išvadų¹⁶ nurodė, jog nesutinka su Pranešime padarytomis išvadomis.

(21) Savivaldybė 2014 m. spalio 23 d. rašte Nr. S(5.23)-2558 nurodė, kad remiantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punktu, ji yra atsakinga už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimą, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimą, sąvartynų įrengimą ir eksploatavimą. Dėl šių priežasčių savivaldybė vykdo minėtą funkciją ir kartu siekia pagerinti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kokybę savo teritorijoje.

(22) Savivaldybė taip pat teigė, jog, vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 8 straipsnio nuostata, tokio pobūdžio viešąją paslaugą turi vykdyti savivaldybės įstaigos ir įmonės.

(23) Savivaldybė taip pat nurodė, kad Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 11 dalis reglamentuoja Savivaldybės ar Savivaldybės pavedimu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus teisę atrinkti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą

¹⁰ bylos I tomas, 90 lapas.

¹¹ bylos I tomas, 141-148 lapai.

¹² bylos I tomas, 160 lapas.

¹³ bylos I tomas, 101-104 lapai.

¹⁴ bylos I tomas, 121-132 lapai.

¹⁵ Konkurencijos tarybos 2014 m. rugsėjo 24 d. raštai (bylos II tomas, 14-19 ir 22-23 lapai).

¹⁶ bylos II tomas, 26-37 lapai.

teikiančius atliekų tvarkytojus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Savivaldybės nuomone, paminėta nuostata suponuoja galimybę pavesti teikti aptariamas paslaugas Bendrovėms.

(24) Savivaldybė taip pat nurodė, kad veikė pagal Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, jos sudarytos sutartys su Bendrovėmis atitiko Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus, taip pat buvo gautas Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimas dėl vidaus sandorių su Bendrovėmis sudarymo. Todėl, Savivaldybės nuomone, ji negalėjo pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų.

(25) Savivaldybė nurodė, jog jei būtų panaikintas 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimą Nr. T-869 bei jo pagrindu sudarytos Sutartys, Savivaldybė negalėtų tinkamai realizuoti jai priskirtų funkcijų, nes viešųjų pirkimų konkursas užtruktų apie vienerius metus, būtų sustabdytas komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas, dėl ko padidėtų bešeimininkių atliekų kiekis, būtų teršiama aplinka, galėtų atsirasti grėsmė visuomenės sveikatai.

(26) Pareiškėja UAB „Ecoservice“ 2014 m. spalio 6 d. raštu sutiko su tyrimo išvadomis¹⁷.

(27) 2014 m. lapkričio 26 d. įvyko Konkurencijos tarybos bylos nagrinėjimo posėdis, kurio metu buvo išklaustyti Pareiškėjos, Savivaldybės bei UAB „Tvarkyba“ atstovų paaiškinimai.

(28) Pareiškėjos atstovas palaikė pranešime išdėstytas išvadas ir nurodė, jog Šalčininkų rajono savivaldybės taryba, priimdama sprendimą, eliminavo UAB „Ecoservice“ galimybę dalyvauti bet kokioje konkurencingoje procedūroje ir teikti paslaugas. Pareiškėja Konkurencijos tarybos prašė pripažinti Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos sprendimą suteikti UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ teises teikti atliekų tvarkymo paslaugas bei jo pagrindu sudarytas sutartis pažeidžiančias Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatas.

(29) Pareiškėja taip pat pažymėjo, kad Viešųjų pirkimų įstatymas numato galimybę, panaikinus priimtą Šalčininkų rajono savivaldybės sprendimą, skelbti neskelbiamas derybas ir tam tikram laikotarpiui, kol įvyks konkursas galėtų būti užtikrintas paslaugos teikimas. Todėl 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimo Nr. T-869 ir jo pagrindu sudarytų sutarčių panaikinimas nesukeltų neigiamų pasekmių paslaugų gavėjams.

(30) Savivaldybės ir UAB „Tvarkyba“ atstovas posėdyje paaiškino, kad bendrovė dirba pagal patvirtintus įkainius ir iš vykdomos veiklos neturi pelno. Nurodė, kad rajonas yra specifinis, o UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ yra vietinės įmonės, kurios aptarnauja savo zonas kuo trumpiausiais atstumais iki aptarnaujamų subjektų, dirba bet kokiomis oro sąlygomis.

(31) UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ apie posėdžio vietą ir laiką buvo informuota Konkurencijos tarybos registruotu laišku, tačiau atstovai posėdyje nedalyvavo.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

3. Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio taikymo apimtis

(32) Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad sąžiningos konkurencijos apsauga yra pagrindinis būdas užtikrinti asmens ir visuomenės interesų darną reguliuojant ūkinę veiklą, sukurti ūkio, kaip sistemos, savireguliaciją, skatinančią optimaliai paskirstyti ekonominius išteklius, veiksmingai juos panaudoti, didinti ekonominį augimą ir kelti vartotojų gerovę. Tačiau asmens ūkinės veiklos laisvė savaime negarantuoja konkurencijos, todėl valstybė turi saugoti sąžiningą konkurenciją¹⁸. Valstybė negali neribotai kištis į asmens ūkinę veiklą, todėl nustatomais apribojimais neleistina paneigti esmines ūkinės veiklos laisvės nuostatas, tokias kaip ūkinės veiklos subjektų lygiateisiškumas, sąžininga konkurencija¹⁹. Konstitucinė sąžiningos konkurencijos apsaugos garantija reiškia *inter alia* draudimą ūkinę veiklą reguliuojančioms valstybės valdžios, savivaldybių institucijoms priimti sprendimus, iškreipiančius ar galinčius

¹⁷ 2014 m. spalio 6 d. raštas Nr. 547-ECO-VLN (bylos II tomas, 20- 21 lapai).

¹⁸ Konstitucinio Teismo 2009 m. kovo 2 d. nutarimas byloje Nr. 28/08; 2009 m. balandžio 29 d. nutarimas byloje Nr.23/05-18/07.

¹⁹ Konstitucinio Teismo 2014 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. KT18-N7/2014.

iškreipti sąžiningą konkurenciją²⁰. Riboti ūkinės veiklos laisvę galima, tik jeigu yra laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo²¹.

(33) Šiems Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnyje įtvirtintiems pagrindiniams ūkinės veiklos organizavimo ir sąžiningos konkurencijos principams užtikrinti yra skirtos ir Konkurencijos įstatymo nuostatos.

(34) Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta, kad šio įstatymo tikslas – saugoti sąžiningos konkurencijos laisvę Lietuvos Respublikoje, ir jis reglamentuoja konkurenciją ribojančią ar galinčią riboti viešojo administravimo subjektų bei ūkio subjektų veiklą ir nesąžiningos konkurencijos veiksmus, nustato šių subjektų teises, pareigas ir atsakomybę bei konkurencijos ribojimo ir nesąžiningos konkurencijos priežiūros Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus.

(35) Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalis numato viešojo administravimo subjektų pareigą užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę ir nurodo, kad viešojo administravimo subjektai, vykdydami jiems pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. Šio straipsnio 2 dalis nurodo, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

(36) Apibendrinus šias Konstitucijos ir Konkurencijos įstatymo nuostatas, akivaizdu, jog Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimai taikomi visiems viešojo administravimo subjektų sprendimams, kuriais yra daroma įtaka konkurencijai ūkinės veiklos srityse, kuriose viešojo administravimo subjektai vykdo jiems pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu. Atsižvelgiant į tai, viešojo administravimo subjektai, vykdydami jiems pavestas funkcijas, privalo siekti, kad jų sprendimai neribotų konkurencijos, ir imtis priemonių, kad būtų užtikrinta sąžininga konkurencija tarp ūkio subjektų.

(37) Kaip paaiškinta toliau, šios išvados nepaneigia savivaldybių funkcijas atliekų tvarkymo srityje reglamentuojančių įstatymų ir Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos.

3.1. Dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio santykio su savivaldybių funkcijas atliekų tvarkymo srityje reglamentuojančiais teisės aktais

(38) Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punkte ir Atliekų tvarkymo įstatymo 25, 30, 31 straipsniuose įtvirtinta, kad viena iš savivaldybių savarankiškųjų funkcijų yra komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, šių atliekų tvarkymo organizavimas, įskaitant sprendimų, susijusių su šių bei joms prilygintų atliekų tvarkytojų parinkimu, priėmimą. Tačiau, kaip nurodyta Vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte, nors savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę bei yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą, įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės privalo vadovautis įstatymų nustatytais reikalavimais ir tvarka.

(39) Atsižvelgus į šias įstatymų nuostatas, darytina išvada, jog Šalčininkų rajono savivaldybė, priimdama sprendimus dėl komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo, įskaitant atliekų tvarkytojo parinkimą, neturi neribotos diskrecijos ir yra saistoma, be kitų, taip pat ir minėtų Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio bei Konstitucijos reikalavimų, numatančių būtinybę užtikrinti ir saugoti konkurenciją. Taigi, spręsdama, koku konkrečiu būdu įgyvendinti savo funkcijas

²⁰ Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d. nutarimas byloje Nr. 3/02-7/02-29/03.

²¹ Konstitucinio Teismo 2009 m. balandžio 29 d. nutarimas byloje Nr. 23/05-18/07; 2014 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. KT18-N7/2014.

komunalinių atliekų tvarkymo srityje, Savivaldybė bet kuriuo atveju privalo laikytis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnyje nurodytų konkurencijos apsaugos reikalavimų.

(40) Atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 40 dalyje nurodyta, kad komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos yra viešosios paslaugos. Šio įstatymo 30 straipsnio 11 dalyje nurodyta, kad savivaldybė ar savivaldybės pavedimu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius atrenka komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

(41) Vietos savivaldos įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalių bei 9 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos numato, kad viešąsias paslaugas gali teikti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka parinkti įvairūs subjektai (biudžetinės ir viešosios įstaigos, savivaldybės įmonės, akcinės bendrovės ir kiti subjektai), o pati savivaldybė (seniūnija) šias paslaugas gali teikti tik tais atvejais, kai nėra kitų viešųjų paslaugų teikėjų. Be to, savivaldybė steigti naujus viešųjų paslaugų teikėjus gali tik tais atvejais, kai kiti teikėjai viešųjų paslaugų neteikia arba negali jų teikti gyventojams ekonomiškai ir geros kokybės.

(42) Taigi, Atliekų tvarkymo įstatymo bei Vietos savivaldos įstatymo nuostatos numato tam tikrus būdus (įskaitant jų taikymo specifiką), kuriais disponuoja savivaldybės, spręsdamos, kaip konkrečiu būdu organizuoti viešųjų paslaugų, įskaitant ir komunalinių atliekų tvarkymo, teikimą, be kita ko, parenkant šių paslaugų teikėjus. Tačiau šių būdų reglamentavimas nepaneigia savivaldybėms keliamų bendrų reikalavimų viešųjų paslaugų organizavimui, įskaitant ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnyje numatytą konkurencijos apsaugos reikalavimą.

(43) Šią išvadą patvirtina ir Lietuvos vyriausias administracinis teismas (toliau – LVAT), kuris, nurodė, kad Vietos savivaldos įstatyme ir Konkurencijos įstatyme įtvirtintą teisinį reguliavimą reikia taikyti sistemiškai. LVAT pripažino, kad teisės normos, numatančios savivaldybių galimybes pasirinkti iš kelių skirtingų būdų, kaip organizuoti tam tikrų paslaugų teikimą, įtvirtina abstrakčią, bendro pobūdžio savivaldybės galimybę (subjektinę teisę kaip abstraktų elgesio modelį) pasirinkti keletą skirtingų būdų, kaip bus užtikrinamas viešųjų paslaugų teikimas, o Konkurencijos įstatymas nustato šios galimybės (teisės) įgyvendinimo sąlygas. Teismas pažymėjo, kad Savivaldybės teisių įgyvendinimas pagal Vietos savivaldos įstatymą bei Atliekų tvarkymo įstatymą negali būti tapatinamas su reikalavimų pagal Konkurencijos įstatymą vykdymu, todėl Savivaldybė nepagrįstai teigia, kad savivaldybei suteiktos teisės įgyvendinimas eliminuoja Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio taikymą.²²

(44) Apibendrinus šiuos paaiškinimus, darytina išvada, kad, priešingai, nei teigė Šalčininkų rajono savivaldybė, aplinkybė, jog Savivaldybė, pavesdama UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, vadovavosi Vietos savivaldos įstatyme numatytomis galimybėmis pasirinkti komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo būdą, nesuponuoja išvados, kad tokie sprendimai neturi būti vertinami Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio taikymo prasme ir nebūtinai turi atitikti jo reikalavimus. Kaip minėta aukščiau, pastarajame straipsnyje yra įtvirtinti konkurencijos apsaugos reikalavimai, kurie saisto Savivaldybės diskreciją komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo srityje ir kurių laikymosi priežiūrą atlieka Konkurencijos taryba.

3.2. Dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio ir vidaus sandorių komunalinių atliekų tvarkymo srityje santykio

(45) Išvados, kad nagrinėjami Savivaldybės sprendimai turi atitikti ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus, nepaneigia Savivaldybės argumentai, kad Savivaldybės pavedimas Bendrovėms yra vidaus sandoris, atitinkantis Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytus kriterijus, ir todėl jis negali pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų.

(46) Viešųjų pirkimų įstatymas reglamentuoja viešųjų pirkimų, įskaitant įvairių paslaugų pirkimų, atlikimo procedūras. Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje numatyta galimybė

²² LVAT išplėstinės kolegijos 2011 m. kovo 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸²²-2563/2011, UAB „Traku paslaugos“ v Konkurencijos taryba.

bei sąlygos be viešųjų pirkimų procedūros perkančiosioms organizacijoms sudaryti vidaus sandorius. Nurodyta, kad atliekant pirkimus šio įstatymo reikalavimai netaikomi pirkimams, jeigu perkančioji organizacija sudaro sutartį su atskirą juridinio asmens statusą turinčiu subjektu, kurį ji kontroliuoja kaip savo pačios tarnybą ar struktūrinį padalinį ir kuriame ji yra vienintelė dalyvė (arba įgyvendina valstybės ar savivaldybės, kaip vienintelės dalyvės, teises ir pareigas), ir jeigu kontroliuojamas subjektas ne mažiau kaip 80 procentų (iki 2014 m. sausio 1 d. – 90 procentų) pardavimo pajamų per paskutinius finansinius metus (arba per laiką nuo subjekto įsteigimo dienos, jeigu subjektas vykde veiklą mažiau kaip vienus finansinius metus) gauna iš veiklos, skirtos perkančiosios organizacijos poreikiams tenkinti ar perkančiosios organizacijos funkcijoms atlikti. Pirkimas tokiu būdu gali būti pradedamas tik gavus Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimą.

(47) Pažymėtina, kad nei Viešųjų pirkimų įstatymas, nei kiti teisės aktai nenumato, kad Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimas vykdyti pirkimą tam tikru būdu, eliminuotų Konkurencijos įstatymo nuostatų ir jame nustatytų draudimų taikymą.

(48) Taigi, vertinant nurodytus kriterijus atitinkančių vidaus sandorių santykį su Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimais viešojo administravimo subjektams, būtina atsižvelgti į tokių sandorių sudarymo aplinkybes, be kita ko, susijusias su ūkinės veiklos sritimi, kurioje jie yra sudaromi. Tokį vertinimą lemia minėti Konstitucijoje ir Konkurencijos įstatyme įtvirtinti konkurencijos apsaugos reikalavimai, kurių negali paneigti galimybė tam tikrais atvejais sudaryti vidaus sandorius.

(49) Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 11 ir 12 dalyse nurodyta, kad savivaldybė ar savivaldybės pavedimu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius atrenka komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Atliekų tvarkytojas komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikti savivaldybės teritorijoje gali tik tuo atveju, jeigu jį išrenka savivaldybė ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius.

(50) Savivaldybių sprendimai, koku konkrečiu būdu parinkti komunalinių atliekų tvarkytojus, daro tiesioginę įtaką konkurencijos sąlygoms, nes tai lemia, koku būdu ir apskritai ar bus konkuruojama dėl šių paslaugų teikimo. Pasirinktas netinkamas komunalinių atliekų tvarkytojų atrinkimo būdas gali visiškai eliminuoti konkurenciją, pavyzdžiui, tiesiogiai suteikiant išimtinę teisę veikti atitinkamoje rinkoje ar kitu būdu sudarant monopolines ūkinės veiklos vykdymo sąlygas. Dėl šios priežasties savivaldybių diskrecija spręsti dėl komunalinių atliekų tvarkytojų parinkimo būdo, įskaitant ir galimybę sudaryti vidaus sandorį dėl šių paslaugų teikimo, negali būti nagrinėjama atsietai nuo konkurencijos apsaugos reikalavimų viešojo administravimo subjektams, numatytų ne tik Konkurencijos įstatymo 4 straipsnyje, tačiau ir Konstitucijos 46 straipsnyje.

(51) Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 46 straipsnio 4 dalies nuostatą dėl įstatymo saugomos sąžiningos konkurencijos laisvės, yra pažymėjęs, jog ji reiškia įpareigojimą įstatymų leidėjui įstatymais nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad gamyba ir rinka nebūtų monopolizuotos, kad būtų užtikrinta sąžiningos konkurencijos laisvė bei numatytos priemonės jai apsaugoti. Sąžiningos konkurencijos apsaugos garantija reiškia *inter alia* draudimą ūkinę veiklą reguliuojančioms valstybės valdžios, savivaldybių institucijoms priimti sprendimus, iškreipiančius ar galinčius iškreipti sąžiningą konkurenciją²³.

(52) Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje taip pat yra pripažįstamas griežtas vidaus sandorių taikymas, nes pagrindinis Europos Sąjungos teisės taisyklių dėl viešųjų pirkimų tikslas yra sudaryti sąlygas neiškraipytai konkurencijai visose valstybėse narėse darbų atlikimo, prekių tiekimo ir paslaugų teikimo srityse, o jų išimtyms turi būti taikomos siaurai²⁴. Europos

²³ Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d. nutarimas byloje Nr. 3/02-7/02-29/03.

²⁴ Teisingumo Teismo 2005 m. sausio 11 d. sprendimas byloje Nr. C-26/03, *StadtHalle ir RPL RecyclingparkLochauGmbH*, 44 ir 46 pastraipos; 2014 m. gegužės 8 d. sprendimas byloje Nr. C-15/13, *TechnischeUniversitätHamburg-Harburg irHochschulInformationsSystemGmbH*, 22-23 pastraipos.

Sąjungos teisė nedraudžia nustatyti konkurencijos teisės požiūriu griežtesnes taisykles, užtikrinančias didesnę konkurencijos apsaugą²⁵.

(53) Atsižvelgus į šiuos ir šio nutarimo 3.1 dalyje nurodytus išaiškinimus, darytina išvada, kad Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje numatyta savivaldybių teisė esant tam tikroms sąlygoms sudaryti sutartis netaikant šiame įstatyme numatytų viešųjų pirkimų procedūrų, negali būti taikoma tokiu būdu, kad paneigtų Konstitucijos 46 straipsnyje ir Konkurencijos įstatymo 4 straipsnyje numatytus konkurencijos apsaugos reikalavimus.

(54) Atitinkamai, savivaldybių sprendimai, kuriais daroma tiesioginė įtaka konkurencijos sąlygoms tarp komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikėjų (pavyzdžiui, yra grėsmė, jog atitinkamais sprendimais gali būti iš esmės pašalinta konkurencija atitinkamoje rinkoje), privalo būti priimami, be kita ko, laikantis konkurencijos apsaugos reikalavimų, todėl šie sprendimai patenka į Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio taikymo sritį, nepriklausomai nuo to, ar jie priimti naudojantis Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje numatyta vidaus sandorių išimtimi ar ne.

(55) Be to, kaip matyti iš Viešųjų pirkimų tarnybos rašto Savivaldybei²⁶, šios tarnybos vertinimas apima tik Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nurodytų sąlygų vidaus sandoriui sudaryti vertinimą. Toks vertinimas neapima paties sandorio įtakos konkurencijai, atsižvelgus, be kita ko, į Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio ar Konstitucijos 46 straipsnio konkurencijos apsaugos reikalavimus. Akivaizdu, jog, spręsdama dėl vidaus sandorio sudarymo galimybės nagrinėjamu atveju, Savivaldybė privalėjo pirmiau įvertinti tokio sandorio įtaką konkurencijos sąlygoms, pavyzdžiui, ar dėl jo nebus eliminuota konkurencija, ir tik nustačiusi, kad konkurencijos apsaugos reikalavimai nebus pažeisti, imtis veiksmų sudarant vidaus sandorį.

(56) Dėl šių priežasčių aplinkybė, kad Savivaldybė gavo Viešųjų pirkimų tarnybos leidimą sudaryti vidaus sandorius, neįrodo, kad 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimas Nr. T-869 ir Sutartys negalėjo pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų. Kaip paaiškinta toliau šiame nutarime, 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimu Nr. T-869 ir Sutartimis buvo iš esmės eliminuota konkurencija atitinkamoje rinkoje, todėl sandorio atitiktis vidaus sandorio kriterijams nagrinėjamu atveju neužtikrina, kad sudarius Sutartis nebuvo pažeisti konkurencijos apsaugos reikalavimai. Atitinkamai nebuvo užtikrinta, kad Sutarties sudarymas nepriviligijavo Bendrovių kitų ūkio subjektų atžvilgiu jiems sudarius iš esmės skirtingas veiklos atitinkamoje sąlygas Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio prasme.

4. Dėl Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimo Nr. T-869 ir jo pagrindu sudarytų Sutarčių atitikties Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams vertinimo

(57) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai ar kiti sprendimai vertinami kaip Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimas, kai nustatoma šių aplinkybių visuma:

- (a) viešojo administravimo subjekto teisės aktas ar kitoks sprendimas teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes;
- (b) dėl tokio sprendimo atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams;
- (c) skirtingos konkurencijos sąlygos nėra lemtos Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo.

4.1. Dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo ir jos dalyvių

(58) Siekiant nustatyti, ar Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimas Nr. T-869 ir su Bendrovėmis sudarytos Sutartys lėmė ar galėjo lemti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje

²⁵ LVAT išplėstinės kolegijos 2011 m. kovo 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸²²-2563/2011, UAB „Traku paslaugos“ v Konkurencijos taryba.

²⁶ 2013 m. birželio 19 d. raštas Nr. 4S-2767, 139-140 bylos lapai.

rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams atsiradimą, taip pat sprendžiant klausimą dėl vienu ūkio subjektų privilegijavimo ar diskriminavimo kitų ūkio subjektų ar jų grupių atžvilgiu, svarbu nustatyti, kokiai atitinkamai rinkai nagrinėjamas sprendimas daro įtaką, ir joje veikiančius ar galinčius veikti ūkio subjektus.

(59) Atitinkama rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1, 3 ir 12 dalimis bei Konkurencijos tarybos paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo, patvirtintais Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17 „Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo“ (toliau – Paaiškinimai dėl rinkos apibrėžimo).

(60) Atitinkama rinka yra tam tikros prekės (paslaugos) rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje.

(61) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 12 dalimi, prekės rinka yra visuma prekių, kurios pirkėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas viena kitai pagal jų savybes, naudojimą ir kainas.

(62) Atliekų tvarkymo įstatyme yra įtvirtintos sąvokos, aktualios apibrėžiant prekės rinką. Įstatymo 2 straipsnio 18 dalyje atliekų tvarkymas apibrėžiamas kaip atliekų surinkimas, vežimas, naudojimas ir šalinimas, šių veiklų organizavimas ir stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą, įskaitant, kai minėtus veiksmus atlieka prekiautojas atliekomis ar tarpininkas. Šio straipsnio 14 ir 22 dalyse nurodyta, kad atliekų surinkimas – atliekų paėmimas iš atliekų turėtojų, įskaitant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą ir parengiamąjį laikymą iki atliekų surinkimo įrenginiuose, kuriuose atliekos iškraunamos, kad jas galima būtų paruošti pervežti į atliekų naudojimo ar šalinimo įrenginius; o atliekų vežimas – atliekų paėmimas iš jų turėtojo, vežimas ir perdavimas atliekų naudotojui ar šalintojui. Įstatymo 2 straipsnio 39 ir 40 dalyse komunalinės atliekos apibrėžiamos kaip buitinės (buityje susidarancios) atliekos ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas, o komunalinių atliekų tvarkymo paslauga įvardijama kaip viešoji paslauga, apimanti komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, taip pat šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą.

(63) Šalčininkų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. T-812 „Dėl Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės),²⁷ iš esmės taip pat kaip ir Atliekų tvarkymo įstatyme apibrėžiamos sąvokos, susijusios su atliekomis ir jų tvarkymu.

(64) Išanalizavus Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos priimtą 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimą Nr. T-869 ir jį įgyvendinančias Sutartis matyti, kad UAB „Tvarkyba“ buvo pavesta įdiegti ir eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą. Savivaldybės administracijos ir UAB „Tvarkyba“ 2013 m. rugsėjo 27 d. sudaryta sutartimi Nr. GS (7.83)-309, Savivaldybė pavedė šiai bendrovei teikti viešąsias paslaugas – eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos elementus – tai yra atlikti Savivaldybės atliekų sistemos operatoriaus funkciją (rinkti komunalines atliekas atitinkamose seniūnijose bei išvežti jas į eksploatuojamą sąvartyną, taip pat sudaryti sutartis su atliekų turėtojais, įrengti ir prižiūrėti buitinių atliekų surinkimo konteinerių pastatymo aikšteles, ištuštinti konteinerius, juos plauti, dezinfekuoti) Šalčininkų rajono Dieveniškių, Poškonių, Akmenynės, Turgelių, Jašiūnų, Baltosios Vokės, Gerviškių ir Šalčininkų seniūnijose.

(65) Savivaldybės tarybos 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimu Nr. T-869 UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ buvo pavesta įdiegti ir eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą. Savivaldybės administracijos ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ 2013 m. rugsėjo 27 d. sudaryta sutartimi Nr. GS (7.83)-310, Savivaldybė pavedė šiai bendrovei teikti viešąsias paslaugas – eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos elementus – tai yra atlikti Savivaldybės atliekų sistemos operatoriaus funkciją (rinkti komunalines atliekas atitinkamose seniūnijose bei išvežti jas į eksploatuojamą sąvartyną, sudaryti sutartis su atliekų turėtojais, įrengti ir prižiūrėti buitinių atliekų surinkimo konteinerių pastatymo aikšteles, ištuštinti konteinerius, juos plauti,

---

²⁷ 25-30 bylos lapai.

dezinfekuoti ir kt.) Šalčininkų rajono Eišiškių, Kalesninkų, Dainavos, Pabarės, Butrimonių seniūnijose.

(66)Sistemiškai taikant Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimą Nr. T-869 ir Sutartis, UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ pavestos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos operatoriaus funkcijos apėmė ir komunalinių atliekų surinkimą bei vežimą. Atsižvelgus į nurodytas aplinkybes nagrinėjamu atveju atitinkama paslauga (prekės rinka) apibrėžiama kaip komunalinių atliekų surinkimas ir vežimas, kaip jos suprantamos pagal Atliekų tvarkymo įstatymo ir Savivaldybės Taisyklių nuostatas.

(67)Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 3 dalimi geografinė rinka apibrėžiama kaip teritorija, kurioje visi ūkio subjektai susiduria iš esmės su panašiomis konkurencijos sąlygomis tam tikroje prekės (paslaugos) rinkoje ir kuri, atsižvelgiant į tai, gali būti atskiriama lyginant su greta esančiomis teritorijomis.

(68)Apibrėžiant nagrinėjamų komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų geografinę rinką, atsižvelgtina į tai, kad pagal Atliekų tvarkymo įstatymo 25 straipsnį jų teritorijoje susidarančių komunalinių atliekų tvarkymo sistemas organizuoja savivaldybės. Šio įstatymo 30 straipsnio 12 dalyje nurodyta, kad atliekų tvarkytojas, teikiantis komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, šią veiklą savivaldybės teritorijoje gali vykdyti tik tuo atveju, jeigu ją išrenka savivaldybė ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius.

(69) Atliekų tvarkymo įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje taip pat nurodyta, kad savivaldybių tarybos turi patvirtinti taisykles, reglamentuojančias savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą ir užtikrinančias, kad šios paslaugos atitiktų nustatytus reikalavimus. Taigi, priklausomai nuo konkrečios savivaldybės specifikos bent iš dalies reglamentavimas kiekvienoje savivaldybėje gali būti skirtingas, todėl ūkio subjektų, teikiančių šias paslaugas, veiklos sąlygos kiekvienos savivaldybės teritorijoje taip pat gali būti nevienodos.

(70)Šalčininkų rajono savivaldybės Taisyklių 8 punkte numatyta, kad Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima visą Savivaldybės administruojamą teritoriją. Taisyklių 11 punkte įtvirtinta, kad įmonės, kurios vykdo komunalinių atliekų surinkimą, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, šią veiklą Savivaldybės teritorijoje gali vykdyti tik sudariusios sutartis su Savivaldybės administracija.

(71)Iš aukščiau nurodyto darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju vertinant Šalčininkų rajono savivaldybės sprendimų atitiktį Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams, komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų geografinė teritorija apibrėžiama kaip Šalčininkų rajono savivaldybės teritorija.

(72)Apibendrinant tai, kas nurodyta šio nutarimo **Error! Reference source not found.** ir (71) pastraipose, atitinkama rinka apibrėžiama kaip komunalinių atliekų surinkimas ir vežimas Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje.

(73)Konkrencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimui konstatuoti pakanka nustatyti, jog ūkio subjektai konkuruoja ar galėtų konkuruoti nesant diskriminacinių ir sąžiningos konkurencijos sąlygų neatitinkančių ribojimų, t. y. rinkos apibrėžimui yra taikomi specifiniai, minimalūs reikalavimai. Todėl apibrėžiant atitinkamą rinką galimo Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo atveju nėra būtinas itin detalus atitinkamos rinkos apibrėžimas, laikantis sąlygos, jog įmanoma nustatyti, kad yra ūkio subjektų, kurių atžvilgiu sudaromos skirtingos konkurencijos sąlygos²⁸.

(74)Pagal Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 7 dalį konkurentai – ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija. Atsižvelgus į tai, nagrinėjamos atitinkamos rinkos dalyviais be UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“, kurios faktiškai teikia šias paslaugas, laikytini ir kiti ūkio subjektai, kurie galėtų teikti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje ar konkuruoti dėl jų teikimo, jei atitiktų Atliekų tvarkymo įstatyme nustatytus bendrus reikalavimus

²⁸ LVAT 2010 m. gegužės 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-539/2010, *Žuvininkystės departamentas prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos v Konkurencijos taryba.*

atliekų tvarkymo veiklai vykdyti, o Savivaldybė nebūtų šių paslaugų teikimo Sutartimis išimtinėmis teisėmis pavedusi Bendrovėms.

(75) Iš tyrimo medžiagos matyti, kad UAB „Ekonovus“ yra suinteresuota teikti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas Savivaldybėje²⁹.

(76) Taigi, tiek UAB „Ekonovus“, tiek Pareiškėja, tiek kiti ūkio subjektai (pavyzdžiui, įregistruoti Atliekų tvarkytojų valstybės registre) laikytini potencialiais rinkos dalyviais, galinčiais teikti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugas Savivaldybės teritorijoje ir konkuruoti su UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“.

4.2. Dėl ūkio subjektų privilegijavimo ar jų diskriminavimo ir skirtingų konkurencijos sąlygų sudarymo

(77) Pagal Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalį viešojo administravimo subjektams draudžiama privilegijuoti ar diskriminuoti atskirus ūkio subjektus ar jų grupes, jei dėl to atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams.

(78) 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimu Nr. T-869 be konkurso ar kitos konkurencingos procedūros Savivaldybė pavedusi Bendrovėms eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje bei šio Sprendimo pagrindu sudariusi atitinkamas Sutartis, suteikė Bendrovėms išimtinės teises Sutartyse nurodytose Savivaldybės teritorijose teikti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugas. Savivaldybė sudarė Sutartis su Bendrovėmis ne organizavusi komunalinių atliekų tvarkytojų parinkimo konkurso ar kitos konkurencingos procedūros, o pasinaudojusi Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje numatyta išimtimi.

(79) Pagal Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 12 dalį, atliekų tvarkytojas, teikiantis komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, šią veiklą savivaldybės teritorijoje gali vykdyti tik tuo atveju, jeigu ją išrenka savivaldybė ar komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius. Atitinkamai, kol paslaugų teikėjas nėra atrenkamas, jis paslaugų Savivaldybės teritorijoje teikti negali.

(80) Tuo tarpu Savivaldybė priėmė 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimą Nr. T-869 ir be konkurencingos procedūros sudarė su Bendrovėmis Sutartis, kurių pagrindu pavedė Bendrovėms eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą Savivaldybės teritorijoje.

(81) Taigi, 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimo Nr. T-869 ir Sutarčių pagrindu Bendrovės įgijo išimtinės teises vykdyti ūkinę veiklą atitinkamoje komunalinių atliekų tvarkymo rinkoje, kitiems ūkio subjektams nesudarius galimybių konkuruoti su Bendrovėmis dėl šių paslaugų teikimo. Tokia situacija reiškia, kad Šalčininkų rajono savivaldybė, be konkurenciją užtikrinančios procedūros sudariusi Sutartis su UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ ir tokiu būdu joms suteikdama išimtinės teises teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, privilegijavo Bendrovės kitų potencialių šių paslaugų teikėjų atžvilgiu. Dėl tokio Savivaldybės sprendimo buvo sudarytos iš esmės skirtingos konkurencijos sąlygos Bendrovėms ir potencialiems konkurentams. Kitiems ūkio subjektams buvo atimtos galimybės patekti į atitinkamą rinką, tiek Sutarties sudarymo metu, tiek ateityje šių paslaugų teikimą išimtinėmis teisėmis pavedus Bendrovėms.

(82) Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad įstatymais negalima monopolizuoti rinkos bei suteikti išimtinės teises veikti kurioje nors ūkinės veiklos srityje. Ūkinės veiklos ribojimai įstatymu pateisinami, nebent tai būtų būtina siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo³⁰. Monopolio įvedimas laikytinas nepagrįstu privilegijų teikimu tam tikram ūkio

²⁹ 2014 m. vasario 7 d. raštas Nr. KN2014/02-07-01, 101-104 bylos lapai.

³⁰ Konstitucinio Teismo 2009 m. balandžio 29 d. nutarimas byloje Nr. 23/05-18/07; 2014 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. KT18-N7/2014

subjektui, kartu ir kitų ūkio subjektų diskriminavimu, jų ūkinės veiklos laisvės ir iniciatyvos ribojimu. Todėl akivaizdu, kad savivaldybės, įgyvendindamos įstatymus, neturi teisės savo sprendimais lemti visiško konkurencijos apribojimo ir sudaryti monopolines sąlygas, suteikdamos išimtines teises vienam ūkio subjektui veikti atitinkamose rinkose, nes jas taip pat saisto minėtas konkurencijos apsaugos principas³¹.

(83) LVAT taip pat pažymėjo, kad „*valstybės valdymo ir savivaldos institucijos pagal Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio nuostatas, privalo sudaryti vienodas sąlygas visiems toje rinkoje veikiantiems ūkio subjektams, priimdamos bet kokius sprendimus, kurie gali daryti įtaką konkurencijos sąlygoms tam tikroje rinkoje*“³².

(84) Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimas Nr. T-869 ir Sutartys su UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“, kurių pagrindu Bendrovėms suteikta teisė teikti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje, atėmė iš kitų ūkio subjektų galimybes patekti į atitinkamą rinką ir joje veikti. Neatsižvelgusi į tai, kad tokių paslaugų teikimo rinkoje gali vykti konkurencija ir neįvertinusi galimybės konkurencijos neribojančiu būdu organizuoti šių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą, Savivaldybė privilegijavo Bendrovės kitų ūkio subjektų atžvilgiu ir tuo sudarė iš esmės skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje galintiems veikti ūkio subjektams.

(85) LVAT yra konstatavęs, kad siekiant nustatyti antrosios Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies pažeidimo sąlygos, t. y., kad dėl teisės akto ar sprendimo atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, buvimą, nėra būtina įrodyti konkrečius konkurencijos sąlygų skirtumus, o pakanka nustatyti prielaidas tokiems skirtumams atsirasti³³.

(86) Tiek Pareiškėja, tiek ir kiti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas galintys teikti ūkio subjektai gali būti pagrįstai laikomi potencialiais Bendrovių konkurentais. Tačiau 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimo Nr. T-869 ir Sutarčių pagrindu Bendrovės įgijo išimtines teises užsiimti ūkine komunalinių atliekų tvarkymo (surinkimo ir vežimo) veikla atitinkamose Šalčininkų rajono seniūnijose, kitiems ūkio subjektams nesudarius galimybių konkuruoti su Bendrovėmis dėl šių paslaugų teikimo. Tokia situacija reiškia, kad Savivaldybė, be konkurenciją užtikrinančios procedūros sudarydama Sutartis su Bendrovėmis ir tokiu būdu joms suteikdama išimtines teises teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas, privilegijavo Bendrovės kitų potencialių šių paslaugų teikėjų atžvilgiu. Dėl tokio Savivaldybės sprendimo buvo sudarytos iš esmės skirtingos konkurencijos sąlygos Bendrovėms ir potencialiems konkurentams.

(87) Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimu Nr. T-869 ir, atitinkamai, Sutartimis Bendrovės buvo apsaugotos nuo konkurencijos ir komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas joms paskirtose teritorijose teikė išimtinėmis teisėmis.

(88) Nors, Savivaldybės teigimu, nebuvo nustatyta kitų ūkio subjektų, teikiančių tokio pobūdžio paslaugas, išskyrus Bendrovės, pažymėtina, jog vertinant situaciją rinkoje būtina atsižvelgti ne tik į tai, ar yra atitinkamas paslaugas toje savivaldybės teritorijoje teikiančių ūkio subjektų, bet ir į potencialius ūkio subjektus, įskaitant, pavyzdžiui, ir į veikiančius kitų savivaldybių teritorijose ūkio subjektus. Siekdama įsitikinti, ar yra esamų ir/ar potencialių ūkio subjektų, galinčių ir norinčių teikti Savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas konkrečiomis sąlygomis, Savivaldybė turėtų organizuoti konkursą ar kitą konkurencingą procedūrą šios paslaugos teikėjui parinkti.

(89) Tuo tarpu iš tyrimo medžiagos matyti, kad Savivaldybė su Bendrovėmis sudarė Sutartis neorganizuodama konkurso ar kitos konkurencingos atrankos procedūros. Dėl šių priežasčių

³¹ Konstitucinio Teismo 2004 m. sausio 26 d. nutarimas byloje Nr. 3/02-7/02-29/03

³² LVAT 2009 m. sausio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-91/2009, UAB „Universali arena“ v Konkurencijos taryba.

³³ LVAT 2009 m. kovo 26 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁸²²-441/2009, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos v Konkurencijos taryba.

darytina išvada, kad Savivaldybė netinkamai vertino, ar yra esamų ir/ar potencialių ūkio subjektų, galinčių teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas Savivaldybės teritorijoje.

(90) Taigi, nagrinėjami Savivaldybės veiksmai vertintini kaip veiksmai, sudarantys kliūtis potencialiems paslaugos teikėjams atitinkamoje rinkoje konkuruoti su Bendrovėmis, kurios nepagrįstai įgijo išskirtines teises veikti atitinkamoje rinkoje, nepatiriant konkurencinio spaudimo iš kitų ūkio subjektų, o Bendrovių potencialiems konkurentams galimybės konkuruoti buvo apskritai eliminuotos.

(91) Atsižvelgusi į tai, kas išdėstyta, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimas Nr. T-869 ir jo pagrindu sudarytos Sutartys su UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“, kurių pagrindu Bendrovėms buvo pavesta teikti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje, atėmė iš kitų ūkio subjektų galimybes patekti į atitinkamą rinką ir joje veikti. Neatsižvelgusi į tai, kad tokių paslaugų teikimo rinkoje gali vykti konkurencija ir neįvertinusi galimybės konkurencijos neribojančiu būdu organizuoti šių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą, Savivaldybė privilegijavo Bendrovės kitų ūkio subjektų atžvilgiu ir tuo sudarė iš esmės skirtingas konkurencijos sąlygas atitinkamoje rinkoje galintiems veikti ūkio subjektams lyginant su Bendrovėmis, kurios atitinkamas paslaugas teikia išimtinėmis teisėmis.

4.3. Dėl Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymo

(92) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, viešojo administravimo subjektų veiksmai nelaikomi Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų pažeidimu, jei skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

(93) Ši sąlyga, atsižvelgus, be kita ko, į Konstitucijos 46 straipsnyje įtvirtintą ūkinės veiklos laisvės principą, draudimą monopolizuoti rinką bei būtinybę užtikrinti sąžiningą konkurenciją, apima atvejus, kuomet viešojo administravimo subjektas neturi diskrecijos pasirinkti tam tikro elgesio modelio, o priimdamas konkretų sprendimą vykdo iš įstatymo kylantį imperatyvų reikalavimą³⁴.

(94) Vertinant, ar Savivaldybė tinkamai įgyvendino savo teisę Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio prasme sudarydama vidaus sandorius su Bendrovėmis, reikia atsižvelgti į LVAT aiškinimą dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos išlygos dėl įstatymais lemtų konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ar galintiems konkuruoti ūkio subjektams. Pasak LVAT, šios įstatyme numatytos sąlygos lingvistinis aiškinimas leidžia teigti, jog įtvirtinta sąlyga turėtų būti aiškinama kaip nurodanti atvejus, kuomet viešojo administravimo subjektas neturi diskrecijos pasirinkti tam tikro elgesio modelio, o, priimdamas konkretų sprendimą (aktą), paprasčiausiai vykdo iš įstatymo kylantį imperatyvų reikalavimą.

(95) Atliekų tvarkymo įstatymas yra pagrindinis įstatymas, reglamentuojantis atliekų tvarkymą, įskaitant ir savivaldybių funkcijas organizuojant šią veiklą. Šio įstatymo 30 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui nepavestas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas savivaldybė atlieka įstatymų nustatyta tvarka. Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 11 dalyje nurodyta, kad savivaldybė arba jos pavedimu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius atrenka komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka³⁵.

(96) Iš paminėtų nuostatų matyti, kad Atliekų tvarkymo įstatymas nenumato imperatyvo, įgalinančio komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos organizuoti tik tokiu būdu, kad paslaugų teikimas būtų pavestas konkrečiam ūkio subjektui, be konkurenciją tarp ūkio subjektų

³⁴ LVAT 2012 m. gegužės 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-1484/2012, *Trakų rajono savivaldybės administracija ir UAB „Komunalinių įmonių kombinatas“ v Konkurencijos taryba*; 2013 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-282/2013, *UAB „Litesko“ v Konkurencijos taryba*.

³⁵ Analogiškos Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatos galiojo ir 2012 m. lapkričio 14 d., kai buvo sudaryta Sutartis.

užtikrinančios procedūros ar kitaip apribojant konkurenciją tarp tokias paslaugas galinčių teikti ūkio subjektų.

(97) Savivaldybių veiklą reglamentuojančiame Vietos savivaldos įstatyme taip pat nėra nuostatų, įpareigojančių komunalinių atliekų tvarkymo ar kitų viešųjų paslaugų teikimą organizuoti tokiu būdu, kad būtų iš esmės apribota konkurencija. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 dalių bei 9 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos nurodo, kad viešąsias paslaugas gali teikti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka parinkti įvairūs subjektai (biudžetinės ir viešosios įstaigos, savivaldybės įmonės, akcinės bendrovės ir kiti subjektai), o pati savivaldybė (seniūnija) šias paslaugas gali teikti tik tais atvejais, kai nėra kitų viešųjų paslaugų teikėjų. Savivaldybė steigti naujus viešųjų paslaugų teikėjus gali tik tais atvejais, kai kiti teikėjai viešųjų paslaugų neteikia arba negali jų teikti gyventojams ekonomiškai ir geros kokybės.

(98) Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje numatyta galimybė esant tam tikroms sąlygoms sudaryti vidaus sandorį, taip pat nesuponuoja išvados, kad viešojo administravimo subjektai visais atvejais gali sudaryti tokius sandorius.

(99) Apibendrinus aukščiau nurodytus paaiškinimus, akivaizdu, kad Atliekų tvarkymo įstatymas, Vietos savivaldos įstatymas ir Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtinta vidaus sandorių išimtis numato savivaldybių bendro pobūdžio galimybes pasirinkti iš kelių skirtingų būdų, kaip organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo, įskaitant jų surinkimą ir vežimą, paslaugų teikimą. Tačiau nė vienas iš jų nenumato imperatyvaus nurodymo, nustatančio, kad komunalines atliekas tvarkantis ūkio subjektas būtų parinktas konkurenciją eliminuojančiu būdu – be konkurenciją užtikrinančios procedūros, paslaugų teikimą pavedus savivaldybės įsteigtam paslaugų teikėjui, kaip tai padarė Šalčininkų rajono savivaldybė Sutarčių pagrindu komunalinių atliekų surinkimą ir vežimą pavedusi jos kontroliuojamoms Bendrovėms.

(100) LVAT yra pripažinęs, kad savivaldybių priimami sprendimai privalo atitikti Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus. Tai reiškia, jog savivaldybė, įgyvendindama teisę pasirinkti, kaip bus teikiamos viešosios paslaugos, privalo užtikrinti, kad sprendimas viešųjų paslaugų teikimo vykdymą pavesti savo įsteigtam paslaugų teikėjui, nepažeistų Konstitucijos 46 straipsnio 4 dalyje įtvirtintos sąžiningos konkurencijos laisvės. Konstitucinis reikalavimas užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę, kurį, be kita ko, išreiškia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnis, negali būti vertinamas kaip nepagrįstai ribojantis savivaldybių diskreciją³⁶.

(101) Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, darytina išvada, kad Savivaldybės sprendimas Bendrovėms pavesti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas Savivaldybės teritorijoje, kuriuo buvo iš esmės apribota konkurencija atitinkamoje rinkoje, nebuvo lemtas įstatymų reikalavimų vykdymo. Priešingai, Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimai įpareigojo Savivaldybę sprendžiant, koku būdu organizuoti komunalinių atliekų tvarkymą savo teritorijoje, užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę atliekų tvarkytojus parenkant konkurencijos tarp ūkio subjektų neribojančiu būdu.

5. Dėl konkurencingos procedūros komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugoms teikti organizavimo

(102) Kaip nurodyta aukščiau, priimdama 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimą Nr. T-869 dėl Sutarčių su Bendrovėmis sudarymo, Šalčininkų rajono savivaldybė turėjo pareigą įvertinti, ar yra galima konkurencija komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugų rinkoje, taip pat ar yra kitų šių paslaugų teikėjų, galinčių teikti aptariamas paslaugas Savivaldybės teritorijoje.

(103) Šiuo atveju Savivaldybė, pažeisdama sąžiningos konkurencijos laisvę, be konkurso pavedė dviem savo kontroliuojamoms Bendrovėms eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą skirtingose Savivaldybės seniūnijose.

³⁶ LVAT išplėstinės kolegijos 2011 m. kovo 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸²²-2563/2011, UAB „Traku paslaugos“ v Konkurencijos taryba.

(104) Kaip matyti iš tyrimo medžiagos, Savivaldybė prieš Sutarčių su Bendrovėmis sudarymą ir pasirašymą nebuvo paskelbusi konkurso komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugų teikėjui parinkti. Tuo tarpu, kaip nurodyta aukščiau, yra realiai veikiančių ūkio subjektų (pavyzdžiui, UAB „Ecoservice“, UAB „Ekonovus“), kurie svarstyto galimybę teikti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugas Savivaldybės teritorijoje.

(105) Savivaldybė nurodė, kad CVP IS 2013 m. gegužės 14 d. buvo paskelbtas skelbimas apie vidaus sandorius dėl Komunalinių atliekų surinkimo iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymo. Tačiau pažymėtina, kad CVP IS paskelbto paslaugos pirkimo vidaus sandorio būdu negalėjo įgyvendinti joks ūkio subjektas, nepriklausantis pačiai Savivaldybei. Todėl Savivaldybės vykdomo pirkimo paskelbimas CVP IS negali būti laikomas tinkama konkurencinga procedūra ir niekaip nepaneigia Savivaldybės pareigos vertinant situaciją rinkoje apžvelgti ne tik komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikėjus, sudariusius sutartis su gyventojais, bet ir potencialius ūkio subjektus (ar jų grupes), galinčius teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas.

(106) Iš nurodyto galima daryti išvadą, kad Šalčininkų rajono savivaldybė sudarė Sutartis su UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ netaikydama konkurenciją užtikrinančios procedūros ir tokiu būdu šioms bendrovėms suteikė išimtines teises teikti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas. 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimo Nr. T-869 ir Sutarčių pagrindu Bendrovės neterminuotai įgijo išimtines teises vykdyti ūkinę veiklą atitinkamoje komunalinių atliekų tvarkymo rinkoje, kitiems ūkio subjektams nesudarius galimybių konkuruoti su Bendrovėmis dėl šių paslaugų teikimo. Dėl paminėtų prižasčių 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimas Nr. T-869 ir jo pagrindu pasirašytos Sutartys neatitinka Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimų ir turėtų būti panaikinti.

6. Išvados dėl Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio pažeidimo

(107) Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimas Nr. T-869 bei Savivaldybės administracijos Sutartys su UAB „Tvarkyba“ ir UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“, kurių pagrindu šioms Bendrovėms buvo pavesta teikti komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo paslaugas Šalčininkų rajono savivaldybės teritorijoje, privilegijavo šias bendroves kitų ūkio subjektų atžvilgiu ir tuo sudarė skirtingas konkurencijos sąlygas tarp šias paslaugas galinčių teikti ūkio subjektų, nes Bendrovėms buvo suteiktos išimtinės teisės teikti šias paslaugas, tuo pačiu kitiems ūkio subjektams atėmus galimybes patekti į atitinkamą rinką. Toks Savivaldybės sprendimas iš esmės eliminavo konkurenciją iš atitinkamos komunalinių atliekų surinkimo ir vežimo Savivaldybės teritorijoje rinkos, nors tokio sprendimo nelėmė Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimų vykdymas. Šis Savivaldybės sprendimas prieštarauja Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams.

(108) Atsižvelgus į tai, kad Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimams prieštaraujantis Savivaldybės 2013 m. rugpjūčio 29 d. Sprendimas Nr. T-869 yra išreikštas Savivaldybės administracijos 2013 m. rugsėjo 27 d. sutartimis Nr. GS (7.83)-309 ir Nr. GS (7.83)-310, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 3 punktu yra pagrindas įpareigoti Šalčininkų rajono savivaldybę panaikinti su Bendrovėmis sudarytas Sutartis.

Vadovaudamasi konkurencijos įstatymo 4 straipsniu, 18 straipsnio 1 dalies 3 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Pripažinti Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos 2013 m. rugpjūčio 29 d. priimtą sprendimą Nr. T-869 „Dėl pavedimo įdiegti ir eksploatuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą“, Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos 2013 m. rugsėjo 27 d. su UAB „Tvarkyba“ sudarytą Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugos teikimo Šalčininkų rajono Dieveniškų, Poškonų, Akmenynės, Turgelių, Jašiūnų, Baltosios Vokės, Gerviškų ir Šalčininkų seniūnijose sutartį Nr. GS (7.83)-309 ir su UAB „Eišiškių komunalinis ūkis“ sudarytą Komunalinių

atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo paslaugos teikimo Šalčininkų rajono Eišiškių, Kalesninkų, Dainavos, Pabarės, Butrimonių seniūnijose sutartį Nr. GS (7.83)-310 pažeidžiančiais Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio reikalavimus.

2. Įpareigoti Šalčininkų rajono savivaldybę ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo šio nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje *www.kt.gov.lt*, panaikinti 1 punkte nurodytą sprendimą ir šio sprendimo pagrindu sudarytas sutartis.

3. Įpareigoti Šalčininkų rajono savivaldybę ne vėliau kaip per 14 dienų nuo šio nutarimo rezoliucinės dalies 2 punkte nurodyto įpareigojimo įvykdymo apie tai informuoti Konkurencijos tarybą pateikiant įvykdymą patvirtinančius įrodymus.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje *www.kt.gov.lt* dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Skundo padavimas nesustabdo Konkurencijos tarybos nutarimo vykdymo.

Pirmininko pavaduotoja,
pavaduojanti pirmininką

Jūratė Šovienė